

**Ручкіна Маріанна,
Сторожук Ольга**

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні питання глобалізації постає дуже гостро, оскільки є суперечливим, воно у свою чергу, відкриває нові можливості для держави, а з іншого боку – загострює існуючі проблеми, які не були вирішені раніше, а також може породжувати і нові, враховуючи сучасні зміни.

Глобалізація є необхідним і важливим процесом, оскільки є певною культурною системою, яка створює умови передавати, обмінюватись знаннями не лише у межах країни, а і між народами. Результатом глобалізації є національна відкритість, що спрямована на вирішення проблем та становлення всебічного зв'язку між державами.

Питання глобалізації у системі державного управління досліджується в працях таких учених: О. Білорус, Н. Грицяк, Р. Войтович, В. Євтушевський, В. Князев, О. Крушельницька, В. Мартиненко, О. Приятельчук, І. Радзівський, М. Шепелев, В. Юрчишин та ін.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що існує багато трактувань поняття «глобалізація», серед яких: комплекс процесів трансформації просторової організації та динаміки соціально-політичних взаємозв'язків як формальних, так і неформальних у планетарному масштабі [5]; процес формування і подальшого розвитку єдиного загальносвітового

фінансово-економічного простору на базі нових, переважно комп'ютерних технологій [4]; об'єктивний, універсальний, властивий соціальної природі процес об'єднання людей в глобальну спільність, на який впливає цілеспрямована діяльність людей [3].

Науковцями (Р. Бех, Л. Моргунов) схарактеризовані риси нової організації державного механізму, які спрямовані на результат управління в умовах глобалізації. Головними напрямками змін є: орієнтація на результати під час ухвалення державно-управлінських рішень (увага приділяється ефективності, результативності, рентабельності та якості послуг); орієнтація на конкурентоспроможність і систему короткотермінових контрактів при організації забезпечення суспільними благами споживачів; прозорість і відкритість діяльності державного сектора, зменшення сфери управлінського контролю, удосконалення механізмів звітування та моніторингу; виокремлення функцій закупівлі суспільних товарів і послуг від їх безпосереднього надання, створення та заохочення систем постачання суспільних товарів і послуг; увага на взаємозв'язок влади й відповідальності; зміна традиційного правового статусу державних службовців (контракти та їх подовження за результатами діяльності, особистими досягненнями) тощо [2, с. 212-223; 1, с. 135-150].

Досліджуючи глобалізацію та її вплив на державне управління, Н. Грицяк зазначає, що публічне управління є складовою процесу ефективної роботи всієї системи державних та місцевих органів влади, яке залучає різноманітні сторони, зацікавлені у розробці та втіленні держполітики. У дослідженні автором узагальнено

основні підходи до управління в умовах глобалізації, серед яких: «світовий уряд» (збільшена модель національної держави, вирішення політичних та економічних питань на глобальному рівні); трансформація існуючої системи ООН (зведення глобального співтовариства до рамок глобальної держави); політичне управління глобальним розвитком (направлення глобалізації у потрібне русло, вирішення поточних глобальних проблем вузьким колом); корпоративне глобальне управління (участь провідних приватних організацій у вирішенні глобальних проблем і плануванні глобального розвитку); глобальне співробітництво (вирішення глобальних проблем конструктивним і втілюваним у життя діалогом усіх зацікавлених осіб) [3].

Зазначимо, що поширення цифрових технологій, науково-технічний прогрес, інформатизація, їх розповсюдження створюють сьогодні складне конкурентне середовище для функціонування. Глобалізаційні процеси здійснюють вплив не лише на державу у цілому, а й на всі сфери суспільного життя. З кожним днем все частіше посилюється глобальна конкуренція, яка і впливає на рівень конкурентоспроможності держави, її діяльність, а також і на рівень конкурентоспроможності організацій та їх персоналу. Значна увага у науковій літературі присвячена впливу глобалізаційних процесів на управління персоналом. Узагальнимо думки учених щодо особливостей управління персоналом у сучасному світі, а саме: технічний прогрес, який спрямований прискорювати розвиток персоналу, підвищувати рівень його компетентності; цінність кваліфікованих

працівників (програми розвитку персоналу, вияв у співробітників управлінського потенціалу, індивідуальні програми підготовки та розвитку персоналу); соціально-психологічний клімат в колективі (врахування індивідуальних особливостей персоналу); використання комп'ютерних технологій в управлінні; активізація процесу децентралізації функцій управління персоналом та проблеми контролю діяльності працівників.

Отже, вплив глобалізації на держане управління призводить до таких наслідків: сприяє підняттю національної самосвідомості в усіх куточках планети, підтримує тенденцію до збільшення числа незалежних держав, роблячи все більш умовними державні кордони; здійснює перерозподіл функцій між державою та недержавними суб'єктами економіки і політики (вплив на суспільну думку, формування політики, вироблення законів, виконання функцій соціального захисту, участь у діяльності комітетів і комісій ООН, зменшення ролі держави на інформаційному полі, зменшення урядового контролю за потоками інформації тощо); захисна реакція урядів, які розглядають глобалізацію як загрозу; посилення фінансової та банківської системи, контроль за ними, ефективне функціонування системи правосуддя, відсутність корупції тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Behn Robert D. The New Public Management Paradigm and the Search for Democratic Accountability // International Public Management Journal. 1998. Vol.1. Issue 2. P. 131-164.
2. Государственная политика и управление: учебник: В 2 ч. / Рос. полит. энцикл. (РОССПЭН). М., 2006. Ч. 1 :

Концепции и проблемы государственной политики и управления / Под ред. Л.В.Сморгунова. 384 с.

3. Грицяк Н. Вплив глобалізації на державу та державне управління: особливості та можливі наслідки / Н. Грицяк // Державно-управлінські студії № 1(12), 2019 URL: <http://studio.ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Hrytsiak-1.pdf>.

4. Делягін М. Г. Світова криза. Загальна теорія глобалізації. М.: Інститут Проблем Глобалізації, 2003. URL : <http://epi.cc.ua/mirovoy-krizis-obschayateoriya.html>

5. Радзієвський І. Феномен глобалізації і державне управління URL:

<http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/FILOSOFIYA/03-RADZIEVSKIY.pdf>.